

Μάθημα/Τάξη:	<i>Αρχαία Προσανατολισμού Γ' Λυκείου</i>
Κεφάλαιο:	<i>Πλάτωνος Πρωταγόρας Ενότητες 1-7-Αδίδακτο</i>
Ονοματεπώνυμο Μαθητή:	
Ημερομηνία:	<i>16/10//17</i>
Επιδιωκόμενος Στόχος:	<i>70/100</i>

A. Κείμενο:

ὅτι δὲ αὐτὴν οὐ φύσει ἡγοῦνται εἶναι οὐδ' ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλὰ διδασκόν τε καὶ ἐξ ἐπιμελείας παραγίνεσθαι ᾧ ἂν παραγίγηται, τοῦτό σοι μετὰ τοῦτο πειράσομαι ἀποδείξαι. Ὅσα γὰρ ἡγοῦνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἠτύχη, οὐδεις θυμοῦται οὐδὲ νοθετεῖ οὐδὲ διδάσκει οὐδὲ κολάζει τοὺς ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μὴ τοιοῦτοι ᾦσιν, ἀλλ' ἐλεοῦσιν· οἷον τοὺς αἰσχροὺς ἢ σμικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς οὕτως ἀνόητος ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν; Ταῦτα μὲν γὰρ οἶμαι ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχη τοῖς ἀνθρώποις γίνεται, τὰ καλὰ καὶ τὰναντία τούτοις· ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς οἴονται γίνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώποις, ἐάν τις ταῦτα μὴ ἔχη, ἀλλὰ τὰναντία τούτων κακὰ, ἐπὶ τούτοις που οἵ τε θυμοὶ γίνονται καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νοθετήσεις. Ὡν ἔστιν ἔν και ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια καὶ συλλήβδην πᾶν τὸ ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς.

Ἐνθα δὴ πᾶς παντὶ θυμοῦται καὶ νοθετεῖ, δηλον ὅτι ὡς ἐξ ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὐσης. Εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, ᾧ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τί ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει ὅτι οἱ γε ἄνθρωποι ἡγοῦνται παρασκευαστὸν εἶναι ἀρετῆν. Οὐδεις γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὡσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζει οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται—οὐγὰρ ἂν τὸ γεπραχθὲν ἀγένητον θεῖη—ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὐθις ἀδικήσῃ μήτε αὐτὸς οὔτος μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα. Καὶ τοιαύτην διάνοιαν ἔχων διανοεῖται

παιδευτήν εἶναι ἀρετήν· ἀποτροπῆς γοῦν ἔνεκα κολάζει. Ταύτην οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν ὅσοι περ τιμωροῦνται καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Τιμωροῦνται δὲ καὶ κολάζονται οἱ τε ἄλλοι ἄνθρωποι οὓς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοι εἰσι τῶν ἡγουμένων παρασκευαστὸν εἶναι καὶ διδασκτὸν ἀρετήν. Ὡς μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκῆως καισχυτοτόμου συμβουλευόντος τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι διδασκτὸν καὶ παρασκευαστὸν ἡγοῦνται ἀρετήν, ἀποδέδεικται σοι, ὦ Σώκρατες, ἱκανῶς, ὥς γέ μοι φαίνεται.

B. Παρατηρήσεις:

B1. Από το κείμενο που σας δίνεται, να μεταφράσετε το απόσπασμα: « ὅσα δὲ ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως... ἀποτροπῆς γοῦν ἔνεκα κολάζει».

Μονάδες 10

B2. Ο μύθος ως τρόπος έκθεσης των απόψεων του Πρωταγόρα και των σοφιστών και ως μέθοδος αφήγησης στον Πλάτωνα.

Μονάδες 10

B3. Σε ποια σημεία του κειμένου εντοπίζεται ο προοδευτικός χαρακτήρας των απόψεων του Πρωταγόρα; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

B4. Σύμφωνα με τα αποσπάσματα του μεν πρωτοτύπου «Ταῦτα μὲν γὰρ οἶμαι ἴσασιν ... τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς» και του ακόλουθου μεταφρασμένου από την ενότητα 7, «Στην πραγματικότητα, αρχίζουν από την παιδική ηλικία ... σαν δέντρο που λυγίζει και γέρνει» να αναλύσετε το ρόλο των κολάσεων και των νουθετήσεων στην κατάκτηση της πολιτικής αρετής.

«Στην πραγματικότητα, αρχίζουν από την παιδική ηλικία να διδάσκουν και να νουθετούν, συνεχίζοντας για όλη τη ζωή. Αμέσως μόλις αρχίσει να καταλαβαίνει ένα παιδί τι του λένε, και η παραμάνα του και η μητέρα του και ο παιδαγωγός του και ο ίδιος ο πατέρας του αγωνίζονται γι' αυτό το πράγμα, για το πώς δηλαδή θα βελτιωθεί το αγόρι, διδάσκοντάς το για κάθε του πράξη και για κάθε του λόγο και εξηγώντας του ότι αυτό είναι δίκαιο και το άλλο άδικο, και ότι αυτό είναι καλό και το άλλο αισχρό, και αυτό όσιο και εκείνο ανόσιο, και ότι αυτά πρέπει να τα κάνεις και αυτά να μην τα κάνεις. Κι όταν ακούει με τη θέλησή του, πάει καλά. Εάν όμως δεν υπακούει, τότε, με τις απειλές και τα χτυπήματα το "ισιώνουν", σαν δέντρο που λυγίζει και γέρνει».

Μονάδες 10

B5. Να αναλύσετε το περιεχόμενο των κάτωθι όρων –φράσεων σύμφωνα με τα δοθέντα αποσπάσματα: «φύσει ἢ τύχη», «κολάζει», «ἀλογίστως».

Μονάδες 10

Β6. Κολάζω: Να γράψετε τρία παράγωγα του ρήματος στη νέα ελληνική και να σχηματίσετε με αυτά προτάσεις.

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο

Ξενοφώντας, Ίέρων, 5, 1-2

Χαλεπὸν δ' ἐρῶ σοι καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ Σιμωνίδῃ, τῶν τυράννων. Γινώσκουσι μὲν γὰρ οὐδὲν ἤττον τῶν ιδιωτῶν τοὺς ἀλκίμους τε καὶ σοφοὺς καὶ δικαίους. Τούτους δ' ἀντὶ τοῦ ἄγασθαι φοβοῦνται, τοὺς μὲν ἀνδρείους, μὴ τι τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἔνεκεν, τοὺς δὲ σοφοὺς, μὴ τι μηχανήσονται, τοὺς δὲ δικαίους, μὴ ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προστατεῖσθαι. Ὅταν δὲ τοὺς τοιούτους διὰ τὸν φόβον ὑπεξαιρῶνται, τίνες ἄλλοι αὐτοῖς καταλείπονται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἄδικοί τε καὶ ἀκρατεῖς καὶ ἀνδραποδώδεις; Οἱ μὲν ἄδικοι πιστευόμενοι, διότι φοβοῦνται ὥσπερ οἱ τύραννοι τὰς πόλεις μήποτε ἐλεύθεραι γενόμεναι ἐγκρατεῖς αὐτῶν γένωνται, οἱ δ' ἀκρατεῖς τῆς εἰς τὸ παρὸν ἐξουσίας ἔνεκα, οἱ δ' ἀνδραποδώδεις, ὅτι οὐδ' αὐτοὶ ἀξιοῦσιν ἐλεύθεροι εἶναι.

ὑπεξαιρῶ = εξοντώνω

ἀκρατεῖς=ακόλαστοι

ἀνδραποδώδεις=δουλοπρεπεῖς

Παρατηρήσεις:

Γ1. Να γράψετε τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2 . Να γίνει συντακτική αναγνώριση των παρακάτω όρων: ἐλεύθεροι, διὰ τὸν φόβον, τῆς ἐλευθερίας, τῶν ιδιωτῶν, σοι.

Μονάδες 5

Γ3. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

α. πάθημα: δοτική ενικού και πληθυντικού

β. τι: αιτιατική πληθυντικού

γ. ἐπιθυμήση: γ' ενικό παρατατικού της ίδιας φωνής

δ. ἀκρατεῖς: αιτιατική ενικού του ουδετέρου γένους

ε. ὑπεξαιρῶνται: γ' ενικό αορίστου της ίδιας φωνής.

Μονάδες 5

Γ4. 1. Να γίνει αλλαγή σύνταξης στην παρακάτω πρόταση.

α.«μὴ ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προστατεῖσθαι»:

2. Να αναγνωριστεί και να αναλυθεί συντακτικά η παρακάτω πρόταση:

β. μὴ τι τολμήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἔνεκεν.

Μονάδες 10